

**Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania
Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
ZAŁOŻENIA	4
REALIZACJA PROGRAMU	5
1. Realizacja celu operacyjnego Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym oraz interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka	5
2. Realizacja celu operacyjnego Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży	12
3. Realizacja celu operacyjnego Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia	18
4. Realizacja celu operacyjnego Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny	21
5. Realizacja celu operacyjnego Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom	24
6. Inne działania podejmowane na rzecz wspierania rodziny w Mieście Zielona Góra	26
III. PODSUMOWANIE	28
IV. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW PROGRAMU	30
VII SPIS WYKRESÓW	32

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

WSTĘP

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej* uchwałą nr V.16.2015 Przewodniczącego Rady Miasta Zielona Góra z 23 stycznia 2015 r. przyjęto Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2015 – 2017 zwany dalej Programem. Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Sprawozdanie z realizacji Programu pozwoli na uzyskanie informacji o stanie realizacji celów operacyjnych programu.

Sprawozdanie z realizacji Programu zostało opracowane w oparciu o kwestionariusz ankiety, którą co roku wysłano do instytucji, placówek i organizacji działających na terenie miasta Zielona Góra. Wykaz 41 podmiotów realizujących Program znajduje się w rozdziale IV sprawozdania.

ZAŁOŻENIA

Program wpisuje się dokumenty takie jak Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014–2020 oraz Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej na lata 2013-2016. Jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2012 – 2020.

Adresatami Programu są rodziny mieszkające na terenie miasta Zielona Góra. Dla celów Programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* określającym rodzinę jako osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Nadmienić należy, że takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną nazwana zostanie natomiast każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Celem głównym Programu ustanowiono wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji. Wsparcie to ma polegać na kształtowaniu prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny, tworzeniu nowych form pomocy rodzinie, aktywizowaniu społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Założono, że cel główny będzie realizowany w oparciu o następujące cele operacyjne:

1. Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym oraz interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka;
2. Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży;
3. Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą, jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia;
4. Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny;
5. Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom.

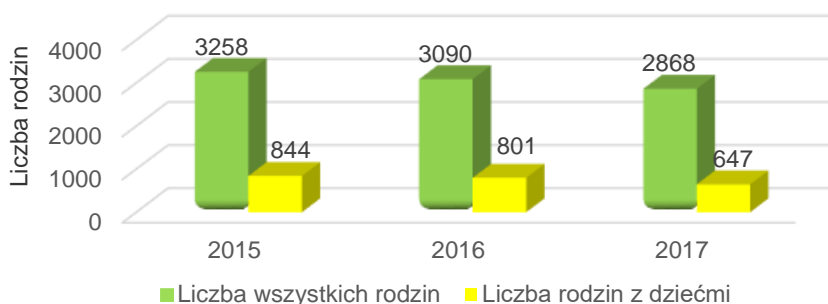
REALIZACJA PROGRAMU

Poniższa część sprawozdania stanowi opis realizacji programu według celów operacyjnych i wyznaczonych w ramach tych celów zadań.

1. Realizacja celu operacyjnego **Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym oraz interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka**

Ponieważ wczesne reagowanie jest elementem, który zapobiega pojawianiu się sytuacji kryzysowych w rodzinach, liczne podmioty w ramach swej działalności prowadziły analizę i udzielały pomocy rodzinom rozpoznany jako zagrożone wystąpieniem sytuacji kryzysowej. Jak wskazują uzyskane dane, rodziny zagrożone kryzysem miały możliwość skorzystania z bogatej oferty poradnictwa i terapii. Liczba rodzin zgłoszonych przez realizatorów jako zagrożone kryzysem nie została zsumowana ze względu na działania interdyscyplinarne instytucji, placówek i organizacji. Zsumowanie podanych liczb mogłoby powielić rodziny, które jako zagrożone kryzysem korzystały z pomocy kilku podmiotów.

Największą liczbę rodzin zagrożonych sytuacją kryzysową w latach 2015-2017 odnotował Miejski Ośrodek Pomocy w Zielonej Górze z uwagi na wykonywania zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Każda rodzina rozpoznana jako zagrożona wystąpieniem sytuacji trudnych była objęta przez pracowników socjalnych pracą socjalną.

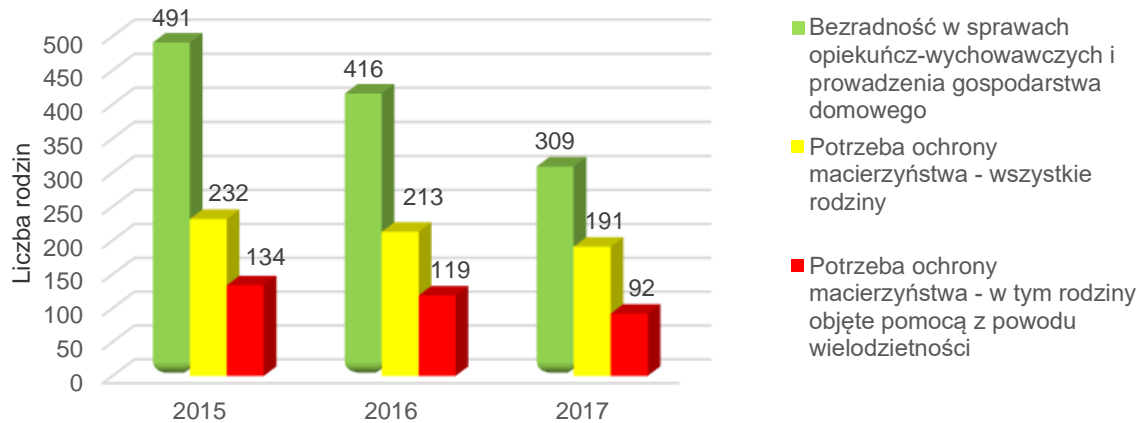
Wykres 1. Liczba rodzin objęta pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015-2017

Powyższe dane wyraźnie wskazują malejącą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej o 390 rodzin z 2015 r. do 2017 r. Maleje także liczba monitorowanych przez pomoc społeczną rodzin z dziećmi – z 2015 r. do 2017 r. liczba rodzin z dziećmi zmalała o 197. Bardzo wyraźny spadek liczby rodzin z dziećmi w pomocy społecznej zaobserwowano w 2017 r. Pomimo jednakże liczbowego zmniejszenia osób korzystających z pomocy społecznej rośnie liczba osób

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2015 – 2017

wymagających pomocy w formie pracy socjalnej, w tym w szczególności osób objętych wyłącznie pracą socjalną (rodziny objęte pomocą wyłącznie w formie pracy socjalnej: 2015 – 137, 2016 – 241, 2017 -259).

Wykres 2. Przyczyny przyznawania pomocy rodzinom z dziećmi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015-2017.

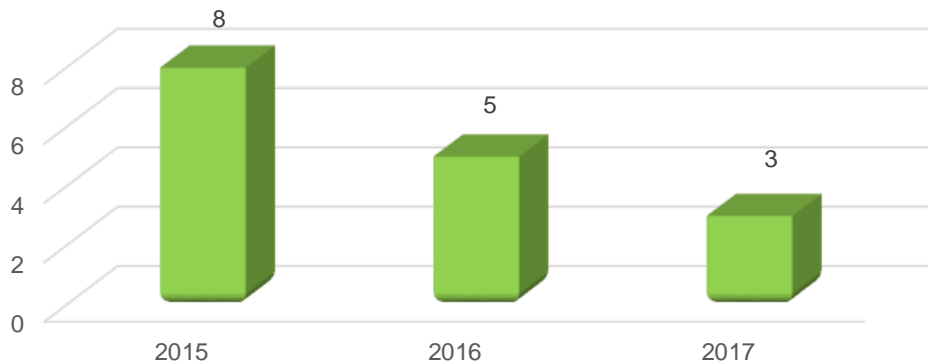
W latach 2015-2017 o 182 rodziny zmniejszyła się również liczba rodzin z dziećmi, którym przyznawano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Także zmniejszeniu uległa liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa (spadek o 41 rodzin), w tym z powodu wielodzietności (spadek o 42 rodziny).

Podczas okresu realizacji Programu analizę liczby rodzin zagrożonych kryzysem prowadził nie tylko Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, ale również inne podmioty:

- Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- SOS Ośrodek Wsparcia Rodziny,
- Lubuskie Stowarzyszenie Profilaktyki Społecznej,
- Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Młodzieżowe Centrum Edukacji „Dom Harcerza”,
- Fundacja Bezpieczne Miasto.

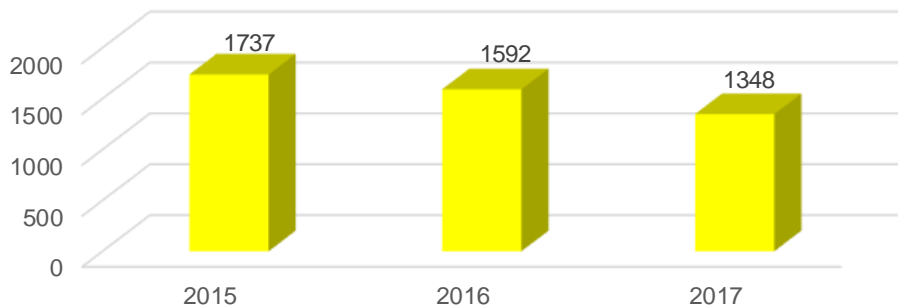
Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 3. Liczba podmiotów monitorujących sytuację rodzin zagrożonych kryzysem w latach 2015-2017.

Analiza danych na przestrzeni 2015-2017 wskazuje, że liczba podmiotów monitorujących sytuację rodzin zagrożonych kryzysem spada i jest to spowodowane różnorodnymi czynnikami: zawieszenie działalności przez jeden z podmiotów, połączenie od 01.01.2017 r. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze z Biurem Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonej Górze oraz wskazywanie przez niektóre podmioty braku prowadzenia statystyk monitoringu przy jednoczesnym zaznaczeniu dalszego wspierania rodzin w potrzebie.

W celu zastosowania wczesnej profilaktyki, dokonując analizy rodzin zagrożonych kryzysem szczególną uwagę należy zwrócić na dzieci w tych rodzinach.

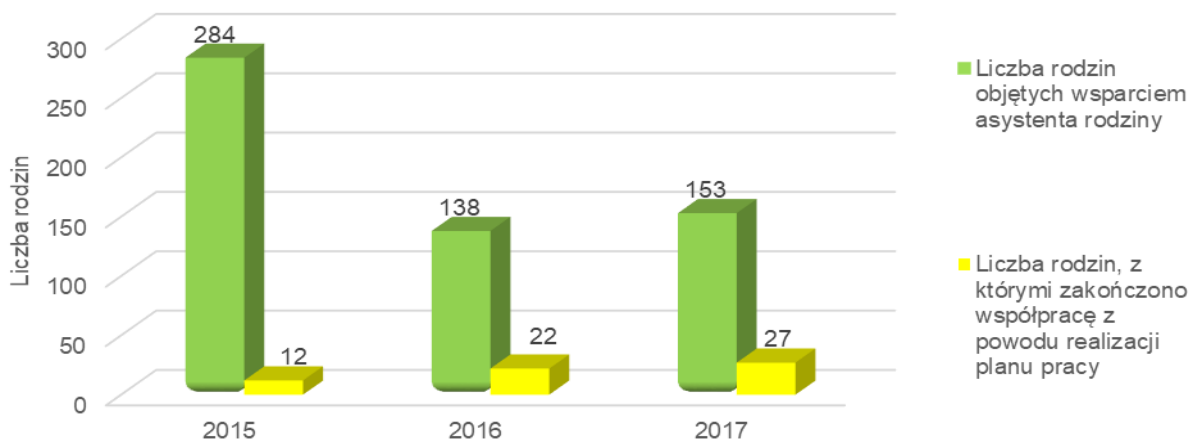

Wykres 4. Liczba monitorowanych dzieci przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

Podobnie, jak przy analizie rodzin zagrożonych kryzysem, przy monitorowaniu sytuacji dzieci w latach 2015-2017 zaobserwowano spadek 389 osób do 18 r.ż. w pomocy społecznej. W ramach działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze monitoring sytuacji dzieci prowadzony był zarówno przez pracowników socjalnych, jak i asystentów rodziny. Wsparcie w formie asystenta rodziny kierowane było do rodzin wymagających podejmowania szczególnych działań i zindywidualizowanej pracy mającej na celu wzmocnienie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2017.

Analiza danych wskazuje, że w 2017 r. objęto pomocą w formie asystenta rodziny znacznie mniejszą liczbę rodzin niż z 2015 r., jednakże pomimo tego wzrosła liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę z powodu realizacji planu pomocy. Zachodzi potrzeba objęcia wsparciem kolejnych środowisk, jednakże wymaga to zatrudnienia dodatkowych asystentów rodziny.

Poza monitoringiem dzieci przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, zadanie realizowały również inne podmioty (łącznie: 2015 – 7, 2016 – 5, 2017 – 2):

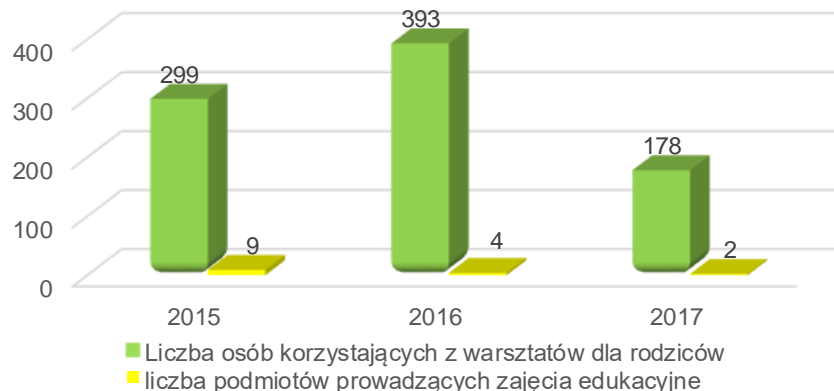
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze,
- Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- SOS Ośrodek Wsparcia Rodziny,
- Młodzieżowe Centrum Edukacji „Dom Harcerza”,
- Lubuskie Stowarzyszenie Profilaktyki Społecznej.

Przyczyny malejącej liczby placówek i organizacji monitorujących sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem są tożsame z przyczynami spadku liczby podmiotów analizujących sytuację rodzin zagrożonych kryzysem.

W ramach wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny prowadzono edukację służącą wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 6. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców w latach 2015-2017

Powyższe dane wskazują, że maleje liczba podmiotów prowadzących warsztaty dla rodziców. Zaobserwowano również spadek liczby osób uczestniczących w warsztatach. Pomimo malejącej liczby zarówno warsztatów dla rodziców, jak i osób w nich uczestniczących można wysnuć przypuszczenie, że w Zielonej Górze wyspecjalizowały się dwa podmioty, które w sposób kompleksowy prowadzą edukację służącą wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i obejmują wsparciem nadal znaczną liczbę rodziców. Są to Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Komitet Ochrony Praw Dziecka. Inne placówki, które w latach 2015-2017 prowadziły warsztaty dla rodziców to:

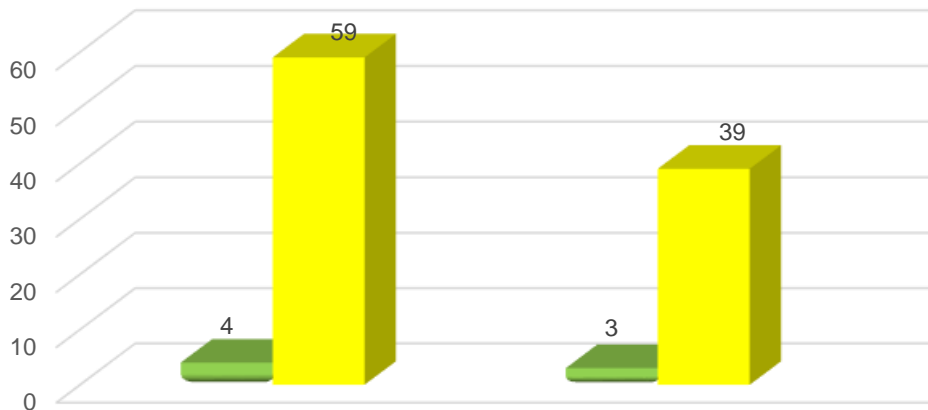
- SOS Ośrodek Wsparcia Rodziny,
- Towarzystwo Rozwoju Rodziny,
- Chorągiew Ziemi Lubuskiej ZHP,
- Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Stowarzyszenie Damy Radę,
- Młodzieżowe Centrum Edukacji „Dom Harcerza”,
- Fundacja Bezpieczne Miasto,

Poza warsztatami dla rodziców podmioty realizujące Program wskazywały na inne formy edukacji rodziców, m.in. na prowadzenie kampanii społecznych oraz udział w programach i artykułach w mediach lokalnych, jednakże były to znacznie mniej rozpowszechnione metody wspierania rodzin. Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2015 i 2016 prowadziło 6 kampanii społecznych, ponadto w okresie realizacji Programu Komitet Ochrony Praw Dziecka oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna brały udział w programach i artykułach w mediach lokalnych (2015 – 12 programów, 2016 – 5 programów, 2017 – 1 program).

Dodatkowo rodziny w konflikcie miały możliwość w latach 2015-2017 skorzystania z mediacji rodzinnych.

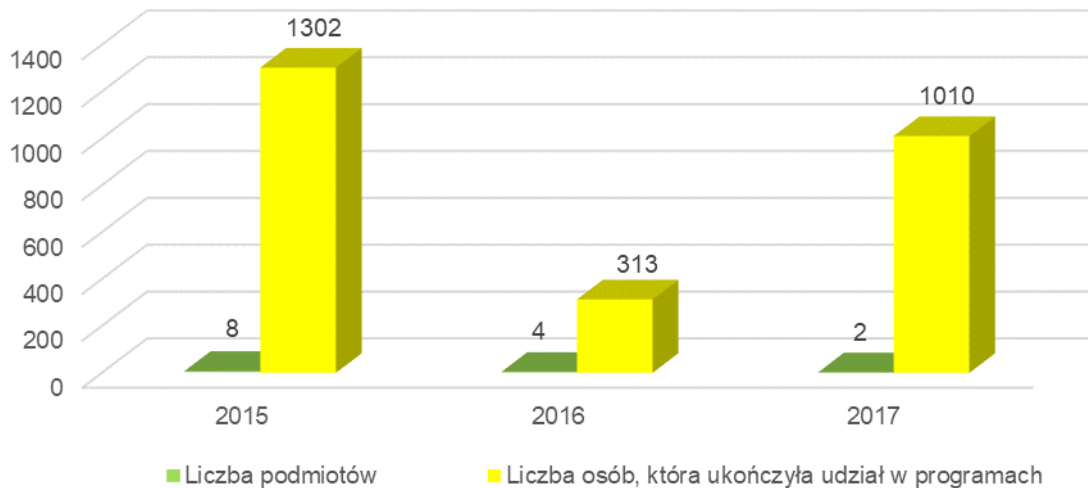
Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 7. Mediacje rodzinne w latach 2015-2017.

Powyższe dane wskazują, że liczba podmiotów, jak również osób objętych wsparciem w formie mediacji rodzinnych w latach 2015-2017 utrzymywała się na zbliżonym poziomie i cały czas występowało zapotrzebowanie na tę formę pomocy.

Równoległe z prowadzeniem działań edukacyjnych dla rodziców, w tym warsztatów podmioty realizujące Program oferowały programy nakierowane na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem lub niewydolną wychowawczo.

Wykres 8. Wdrażanie programów nakierowanych na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem, niewydolną wychowawczo.

Analiza danych pozwala na stwierdzenie, że pomimo malejącej liczby podmiotów Programu realizujących kompleksowe programy nakierowane na pracę z rodziną, w latach 2015-2017 objęto wsparciem znaczną liczbę osób, co przełożyło się na zwieszenie świadomości w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych oraz nabycie lub zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Były to następujące podmioty:

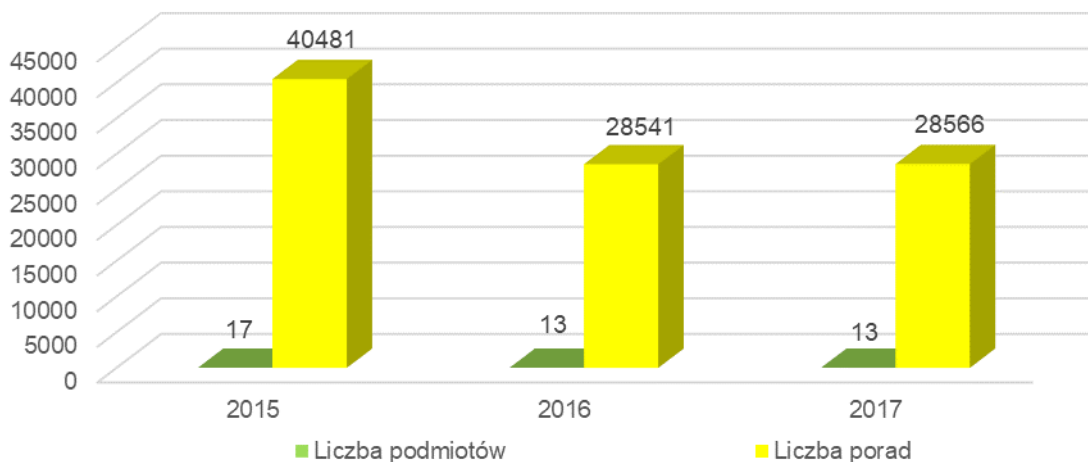
- Fundacja Bezpieczne Miasto,

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2015 – 2017

- Komitet Ochrony Praw Dziecka,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- SOS Ośrodek Wsparcia Rodziny,
- Towarzystwo Wspierania Rodziny ,
- Stowarzyszenie „Damy Radę”,
- Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Caritas,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze.

W latach 2015-2017 liczne instytucje, placówki i organizacje udzielały porad i prowadziły terapię, co pozwoliło na skrócenie czasu oczekiwania na pomoc specjalistów, udzielanie niezwłocznego wsparcia rodzinom w kryzysie, poprawę funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia oraz poprawę relacji między członkami rodziny. Świadczone było m. in. poradnictwo prawne, psychologiczne, w zakresie uzależnień, psychiatryczne, prowadzone były terapie grupowe, rodzinne i indywidualne.

Wykres 9. Poradnictwo rodzinne w latach 2015-2017.

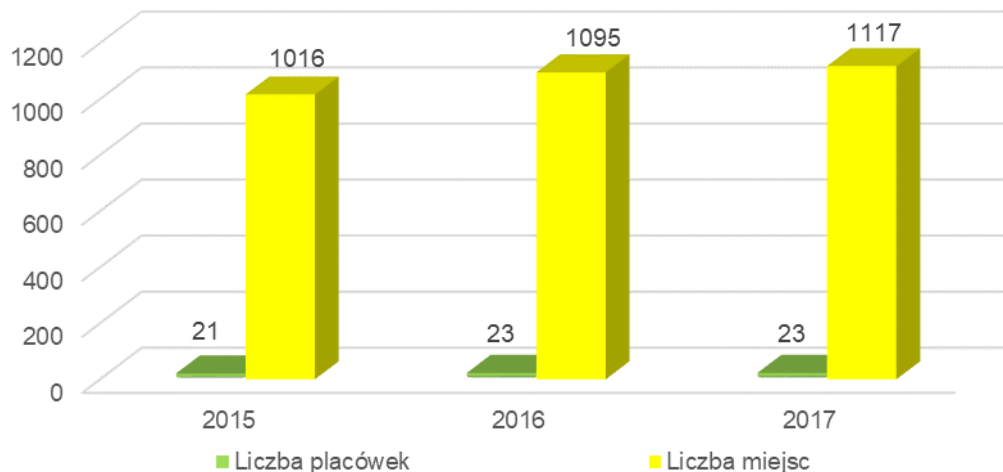
W 2015 r. ustanowiono jedną rodzinę wspierającą dla dwóch rodzin korzystających ze wsparcia. Porozumienia zostały zawarte do 2016 r. i nie były kontynuowane w 2017 r. Jedna z rodzin zaprzestała bowiem współpracy w rodziną wspierającą, druga rodzina natomiast nadal korzystała ze wsparcia, jednakże bez formalnego porozumienia, co wynika z niechęci do formalizacji już udzielanej pomocy.

Podsumowując cel 1. *Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym oraz interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka* należy stwierdzić, że w mieście Zielona Góra w latach 2015-2017 podejmowanych było wiele działań w zakresie monitoringu, warsztatów i projektów oraz porad specjalistycznych, co przełożyło się skuteczniejsze wsparcie rodzin zagrożonych kryzysem.

2. Realizacja celu operacyjnego Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży

Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży jest istotnym elementem na każdym etapie rozwoju młodego pokolenia.

Wykres 10. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3.

W latach 2015-2017 zwiększyła się zarówno liczba placówek oferujących opiekę nad dzieckiem do 3 r.ż., jak również liczba miejsc. Przełożyło się to na wzrost liczby zaopiekowanych dzieci, jednakże nadal liczba placówek i miejsc jest niewystarczająca, ponieważ każdego roku liczna grupa dzieci nie zostaje przyjęta do miejskich żłobków (2015 – 447, 2016 – 446, 2017 – 640).

Rodziny w trudnej sytuacji finansowej w latach 2015-2017 mogły korzystać ze zniżek w odpłatności za pobyt dziecka w żłobku utworzonym przez Miasto Zielona Góra i klubie dziecięcym na podstawie uchwały Rady Miasta Zielona Góra nr XVIII.144.2011 z dnia 30 sierpnia 2011 r. *w sprawie opłat za pobyt dziecka w żłobku i klubie dziecięcym oraz u dziennego opiekuna*. Zgodnie z § 9 wskazanej uchwały na wniosek rodzica dziecka rodzinę, spełniającą do 150% kryterium dochodowego na osobę, zwalniano z ponoszenia opłaty na drugie i kolejne dziecko za pobyt w żłobku lub klubie dziecięcym - w wysokości 50%, natomiast w myśl § 10 obniżano do 100% opłatę za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym rodzinie niespełniającej kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, która znalazła się w trudnej sytuacji materialnej w wyniku następujących zdarzeń losowych:

- 1) śmierci jednego lub obojga rodziców;
- 2) nieuleczalnej lub ciężkiej, długotrwałej choroby jednego lub obojga rodziców;
- 3) ciężkiego wypadku powodującego trwały uszczerbek na zdrowiu jednego lub obojga rodziców;
- 4) pożaru lub zalania mieszkania;
- 5) zniszczenia, kradzieży z włamaniem, rabunku mienia rodziny;

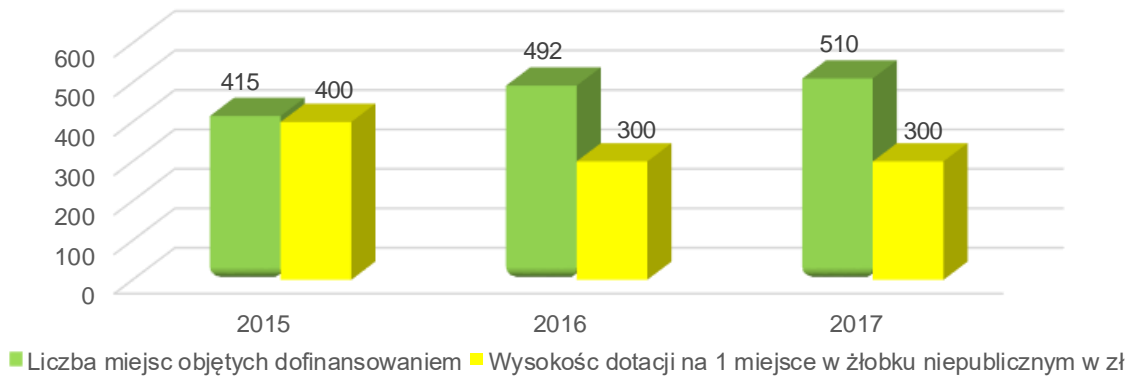

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

- 6) klęski żywiołowej lub ekologicznej, której skutki dotknęły rodzinę;
- 7) innego zdarzenia losowego mającego wpływ na sytuację materialną rodziny.

W 2015 r. z ulg w odpłatności za żłobki miejskie skorzystały 2 rodziny, w 2016 – 5, natomiast w 2017 - 6.

Mając na uwadze niewystarczającą liczbę miejsc w żłobkach, Miasto Zielona Góra w latach 2015-2017 ogłaszało otwarte konkursy ofert z zakresu organizacji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowanej w formie żłobka. W wyniku konkursu dofinansowywano miejsca w żłobkach niepublicznych, dzięki czemu rodzice ponosili mniejsze koszty z tytułu pobytu dziecka w placówce. Dotacja na 1 miejsce w żłobku niepublicznym wynosiła 300-400 zł, zatem cena za miesięczny pobyt dziecka w żłobku niepublicznym (bez wyżywienia) wynosiła po udzieleniu dotacji od 180 zł do 395 zł. Dofinansowanie do miejsc w żłobkach niepublicznych pozwoliło większej liczbie rodziców na zapisanie dziecka do żłobka i powrót do pracy oraz odciążenie domowego budżetu.

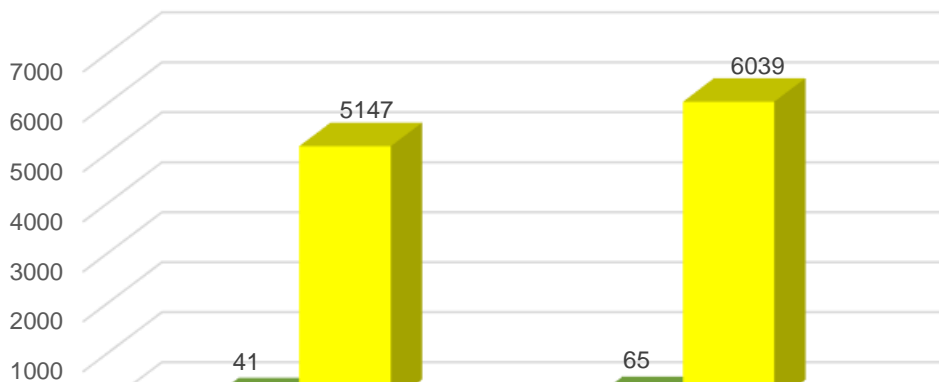
Wykres 11. Dofinansowywanie miejsc w żłobkach niepublicznych w latach 2015-2017.

Poprzez zmniejszenie dotacji o 100 zł w 2016 i 2017 r. dofinansowaniem objęto znacznie większą liczbę miejsc w żłobkach niepublicznych.

Znacznie lepiej, niż w przypadku żłobków w latach 2015-2017 wyglądało zapewnienie dostępności do opieki w przedszkolach.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 12. Zapewnienie opieki przedszkolnej w latach 2015-2017.

Po wzroście liczby przedszkoli w 2016 r. nastąpił znaczny spadek placówek w 2017 r., jednakże nieznaczny spadek liczby miejsc. Pomimo zmniejszenia liczby przedszkoli w 2017 r., wszystkie dzieci w wieku 3-6 lat zostały przyjęte do przedszkoli.

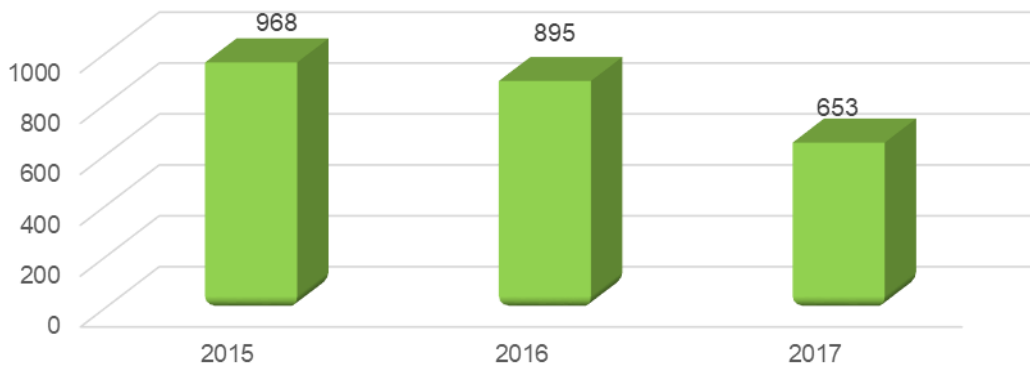
Znaczną ulgę przekładającą się na budżety rodzin w latach 2015-2017 stanowiła uchwała Nr LVIII.491.2013 Rady Miasta Zielona Góra z 26 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach i publicznych innych formach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Miasto Zielona Góra, na podstawie której ustalono, że bezpłatne nauczanie, wychowanie i opieka w publicznym przedszkolu wynosi 10 godzin dziennie.

W celu wspierania rodzin w opiece i edukacji dzieci, w tym wspierania rodziców w ich aktywności zawodowej prowadzona była polityka planowania miejsc i obserwacja statystyki urodzeń. Oferowano rodzicom elastyczne godziny pobytu w przedszkolach. Wsparciem była możliwość zapisania dziecka do przedszkola poprzez elektroniczną rekrutację, poprzez którą w 2015 r. zgłoszono 1.476 dzieci, w 2016 – 1.344, a w 2017 – 1.577. Na cele edukacji przedszkolnej w 2016 r. zaadaptowano 28 pomieszczeń, w 2017 r. zaś 13. Kwoty, jaką poniesiono na adaptacje pomieszczeń wyniosły odpowiednio 695.500 zł oraz 682.072 zł.

W ramach pomocy rodzinom mającym dzieci w żłobkach i przedszkolach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze wspierał rodziny w formie dożywiania dzieci do 6 r.ż., opłacał dodatkowe wyżywienie w placówkach przedszkolnych do 6 r.ż. oraz regulował opłaty stałe za pobyt dzieci w przedszkolach i żłobkach niepublicznych. Na opłaty za wyżywienie i szkołach, żłobkach i przedszkolach w 2015 r. przeznaczono 595.762 zł, w 2016 r. – 440.195,76 zł, natomiast w 2017 r. - 326.503,44 zł. Ponadto udzielana była pomoc w formie uregulowania kosztów dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach w ramach programu osłonowego (na prośbę Dyrektora placówki bez wydawania decyzji administracyjnej).

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 13. Liczba dzieci objętych pomocą w formie posiłków w przedszkolach i szkołach w latach 2015-2017.

Spadek liczby dzieci objętych pomocą w formie posiłków w przedszkolach i szkołach jest spowodowany malejącą liczbą rodzin z dziećmi w latach 2015-2017r.

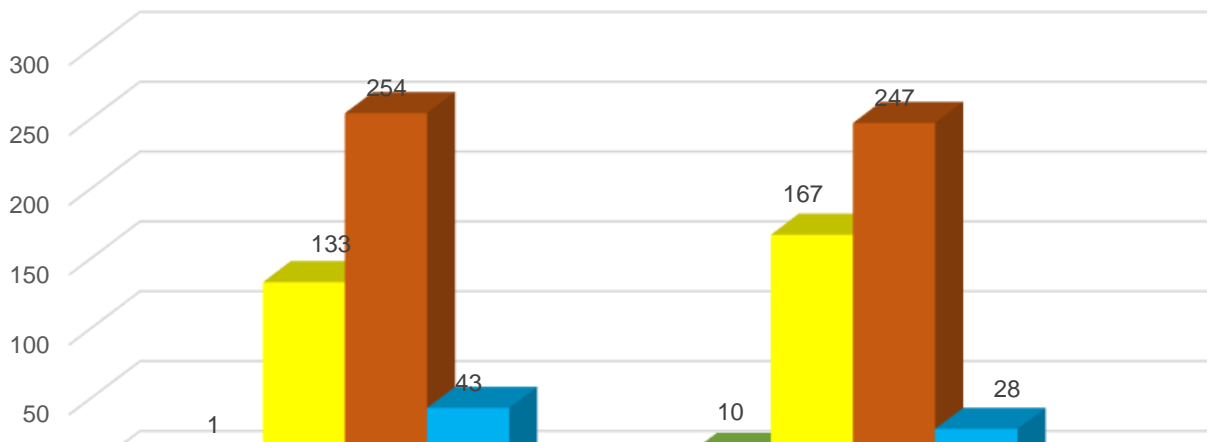
W latach 2015-2017 r. dzieci nie otrzymywały wyprawki samorządowej, ponieważ od 2014 r. wszyscy pierwszoklasiści nieodpłatnie otrzymują bezpłatny egzemplarz do I klasy szkoły podstawowej w ramach ogólnopolskiego programu rządowego.

Niewątpliwie dużą nobilitacją oraz pomocą materialną dla uzdolnionych uczniów było przyznanie stypendiów naukowych dla laureatów i finalistów olimpiad w szkołach ponadgimnazjalnych. W 2015 r. stypendia takie przyznano dla 78 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, w 2016 – 838, natomiast w 2017 – 54.

Rozwój umiejętności, zdolności i talentów uczniów umożliwiały prowadzone w latach 2015-2017 koła zainteresowań prowadzone przez:

- placówki szkolne,
- Lubuską Wojewódzką Komendę OHP,
- Zielonogórski Ośrodek Kultury,
- Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”.

W okresie realizacji Programu organizowano bardzo dużą ilość olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów, przeglądów artystycznych, co umożliwiło dostęp do poszerzania swoich zainteresowań znacznej liczbie dzieci i młodzieży.

Wykres 14. Organizacja olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów i przeglądów artystycznych w latach 2015-2017.

Zajęcia te były organizowane przez liczne podmioty, m.in. Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zielona Góra, Zielonogórski Ośrodek Kultury, Lubuską Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy, Terenowy Komitet Praw Dziecka, Chorągiew Ziemi Lubuskiej ZHP, Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”, Komendę Miejską Policji, Wojewódzką i Miejską Bibliotekę im. C.K. Norwida, Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Oferowane przez powyższe podmioty zajęcia były bardzo zróżnicowane, została ich zrealizowana duża liczba, zatem należy uznać, że miasto Zielona Góra w latach 2015-2017 sprzyjało rozwojowi zainteresowań dzieci i młodzieży.

Wspierając wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w latach 2015-2017 we wszystkich przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Miasto Zielona Góra oraz w kilku, dla których Miasto Zielona Góra było organem dotującym (ogółem 63 placówki), kontynuowano Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych. Był to pakiet bezpłatnych dla uczestników zajęć ponadprogramowych. W ramach tego projektu, tygodniowo odbywało się średnio 380 godzin zajęć ponadprogramowych. Zielonogórski Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych skierowany był do wszystkich chętnych, zarówno dzieci i młodzieży. Możliwość udziału w zajęciach nie była w żaden sposób limitowana. Organizowane zajęcia miały na celu wyrównywanie wiedzy i deficytów uczęszczających na nie uczniów, jak również propagowanie szerokiej oferty zajęć sportowych i rozwijających. Zielonogórski Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych funkcjonował od 2005 roku i cieszył się dużym zainteresowaniem.

Zielonogórski program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oferował pakiety ponadprogramowych zajęć pozalekcyjnych o charakterze:

- dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęć o charakterze psychologiczno-pedagogicznych wspierających rozwój ucznia,

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

- dodatkowych zajęć rozwijających wiedzę i umiejętności, zainteresowania, zamiłowania i uzdolnienia,
- zajęć o charakterze rekreacyjno-sportowym,
- zajęć kształtujących postawy przedsiębiorczości, podejmowania aktywności edukacyjnej i zawodowej itp.

W ramach Zielonogórskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych organizowane były między innymi zajęcia sportowo-rekreacyjne, mające na celu korygowanie wad postawy, doskonalące umiejętności z wybranych dyscyplin sportowych oraz inicjatywy promujące zdrowy styl życia. Program oferował zajęcia pozalekcyjne, poszerzające wiedzę szkolną tj. zajęcia matematyczne, polonistyczne, plastyczne, rekreacyjno-ruchowe, z zakresu nauki języków obcych, kompensacyjne, z zakresu przygotowania do sprawdzianu w klasach VI, do egzaminu gimnazjalnego czy do matury, jak również rewalidacyjne. Realizowane były także zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów. W ramach takich zajęć odbywały się między innymi: warsztaty astronomiczne, warsztaty teatralno-filmowe w języku francuskim, warsztaty prawnicze, warsztaty ekonomiczne, laboratorium fizyczne, koło dziennikarskie i inne.

Oprócz możliwości wyrównywania szans w szkołach, W latach 2015-2017 dzieci i młodzież mogły korzystać z pakietów ponadprogramowych i zajęć w ramach bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Ponadto zarówno w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, jak i Caritas dzieciom i młodzieży pomagali wolontariusze. Wyrównywaniu szans edukacyjnych sprzyjały także świetlice środowiskowe, o których mowa przy realizacji celu operacyjnego 4.

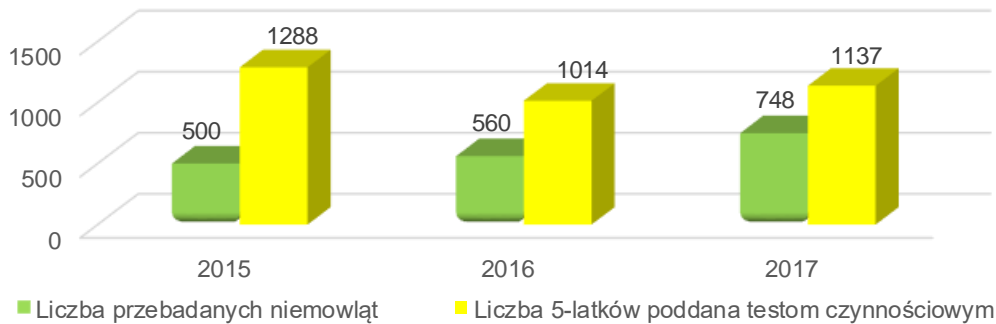
W zakresie promowania i tworzenia miejsc przyjaznych rodzinie z małymi dziećmi w latach 2015-2017 utworzono jeden lokal przyjazny rodzinie. Pomimo jednakże tak małego wskaźnika realizacji zadania stwierdzić należy, że w większości instytucji miejsca takie funkcjonują i zostały utworzone wcześniej.

Podsumowując cel operacyjny 2 *Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży* stwierdzić należy, że w latach 2015-2017 był realizowany w szerokim zakresie w różnorodnych formach, obejmując jednocześnie swym działaniem dużą liczbę dzieci i młodzieży.

3. Realizacja celu operacyjnego Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia

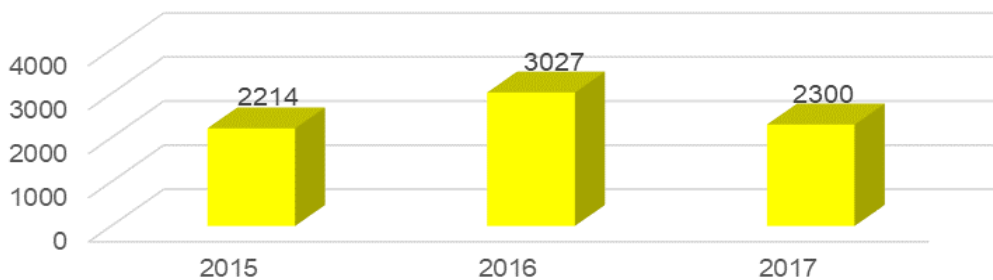
W latach 2015-2017 w ramach profilaktyki, diagnostyki i terapii wad postawy prowadzono badania noworodków, a 5-latków poddawano testom czynnościowym.

Wykres 15. Liczba dzieci poddanych badaniom w kierunku wad postawy.

Badania umożliwiły podjęcie działań terapeutycznych i edukacyjnych w stosunku do dzieci i rodziców.

W celu wykrycia wad słuchu w latach 2015-2017 prowadzono przesiewowe badania słuchu u dzieci w 4 i 8 r.ż. Analiza danych wskazuje, że każdego roku badaniom poddawano liczne grupy dzieci.

Wykres 16. Liczba dzieci w 4 i 8 r.ż. poddana przesiewowym badaniom słuchu.

Poza badaniami przesiewowymi w 4 i 8 roku życia, w latach 2015-2017 r. wykonywano badania diagnostyczne dzieci i młodzieży z niedosłuchem. Dzięki badaniom ustalono rodzaj, wielkość i etiologię niedosłuchu. Duża liczba dzieci poddanych badaniom przyniosła efekty w postaci wykrycia wad słuchu, potwierdzenia bądź wykluczenia niedosłuchu oraz podjęcia działań terapeutycznych.

Celem obniżenia występowania próchnicy zębów prowadzono fluoryzację zębów dzieci 6-letnich, ponadto edukacją i promocją zdrowia jamy ustnej objęto 5-latków wraz z motywowaniem rodziców. Działania edukacyjne i promocyjne zostały przeprowadzono w 38 przedszkolach.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Aby zwiększyć świadomość na temat raka szyjki macicy w każdej szkole podstawowej prowadzono kampanie informacyjno-edukacyjne dot. profilaktyki raka szyjki macicy – w sumie każdego roku przeprowadzono po 20 kampanii. Ponadto prowadzono spotkania z rodzicami, również w każdej szkole podstawowej (20 spotkań). W celu zmniejszenia występowania raka szyjki macicy oraz innych chorób HPV pochodnych dziewczęta w 12 roku poddano szczepieniom.

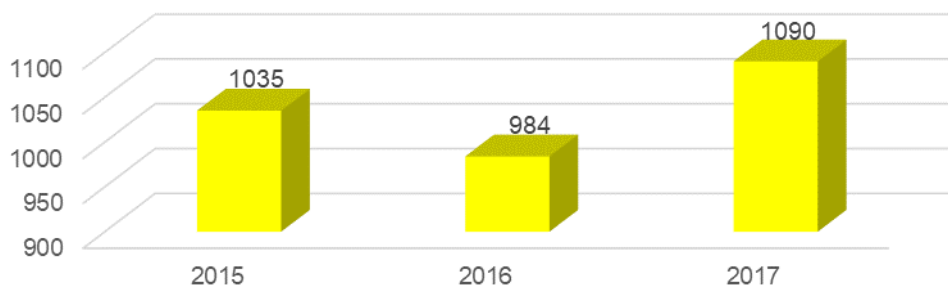
Dodatkowo w szkołach przeprowadzano spotkania informacyjno-edukacyjne, podczas których edukowano 18-letnie uczennice z tematyki „Profilaktyka chorób gruczołu piersiowego – poradnictwo i edukacja kobiet w 18 r.ż.” oraz przeprowadzono indywidualne konsultacje z uczennicami pochodzącymi z rodzin, w których wystąpiły zachorowania na raka piersi.

Wykres 17. Pierwotna profilaktyka raka szyjki macicy i chorób gruczołu piersiowego w latach 2015-2017.

Wspierając rodziców w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzieci w 5-tym roku życia poddano badaniami przesiewowymi wzroku. W 2015 r. przebadano 1.251 dzieci, w 2016 – 2.653, w 2017 – 1.026.

W latach 2015-2017 podejmowano również działania związane z propagowaniem zdrowego żywienia, w ramach którego przeprowadzano kampanie edukacyjno-informacyjne z zakresu zdrowego żywienia w każdym gimnazjum. Ponadto prowadzono badania uczniów w kierunku ustalenia pozycji centylowej dla wzrostu i wagi.

Wykres 18. Liczba przebadanych dzieci, dla których ustalono pozycję centylową dla wzrostu i wagi w latach 2015-2017.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Reasumując, cel operacyjny 3 *Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia*, zostało zrealizowane poprzez podejmowanie różnorodnych działań w wymienionym zakresie.

4. Realizacja celu operacyjnego Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny

Organizując czas wolny służący umacnianiu więzi rodziny w latach 2015-2017 przeprowadzono wiele imprez, festynów oraz imprez rekreacyjno-sportowych.

W ramach miejskich programów Zgrana Rodzina i Zgrani Zielonogórzanie 50+ co roku organizowano i współorganizowano szereg imprez o szerokim zasięgu i dużej liczbie uczestników. Innymi organizatorami imprez były następujące podmioty:

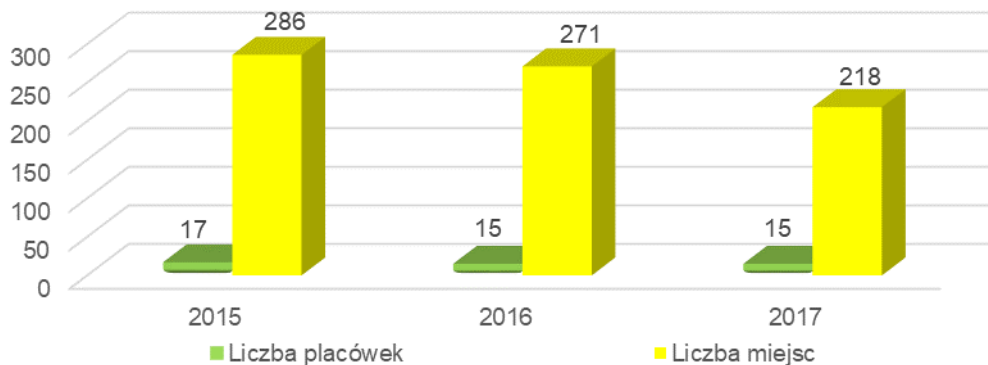
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, w tym Biuro Pełnomocnika Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Miejska Policji,
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna,
- Zielonogórski Ośrodek Kultury,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,
- Zielonogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Komitet Ochrony Praw Dziecka,
- Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”.

Podmioty realizujące Program wskazały, że w 2015 r. zorganizowano ok. 25 imprez, w 2016 r. ok. 34, a w 2017 r. 69. Rosnąca liczba spotkań, warsztatów, festynów, pikników itp. organizowanych na rzecz rodziny przyczyniła się do umocnienia więzi rodzinnych i poprawy stylu życia.

Poza festynami, imprezami i spotkaniami sportowo-rekreacyjnymi w latach 2015-2017 r. w Zielonej Górze dostępna było znaczna ilość miejsc, gdzie dzieci mogą spędzić czas wolny, odrobić lekcje i poprawić wyniki w nauce, rozwijać zainteresowania, nabywać umiejętności radzenia sobie ze stresem i agresją, uczyć się zdrowego stylu życia. Wspieranie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży jest realizowane głównie poprzez przekazywanie środków na ich prowadzenie, dofinansowanie zatrudnienia specjalistów, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego, dożywianie dzieci oraz doposażenie świetlic. Placówki wsparcia dziennego prowadzone w ramach realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej miały za zadanie zapewnienie dzieciom warunków do odrabiania lekcji, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego oraz posiłku. W pracy pedagogicznej niezwykle istotną rolę odegrała współpraca pomiędzy rodziną a wychowawcą placówki, włączanie rodziców w działania organizowane przez świetlice, podczas których mają możliwość nabywać lub korygować umiejętności opiekuńcze i wychowawcze. W ramach realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej w Zielonej Górze co roku zawierano umowy na prowadzenie placówek wsparcia dziennego (opiekuńcze, w tym w formie kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych oraz specjalistyczne).

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 19. Placówki wsparcia dziennego w latach 2015-2017.

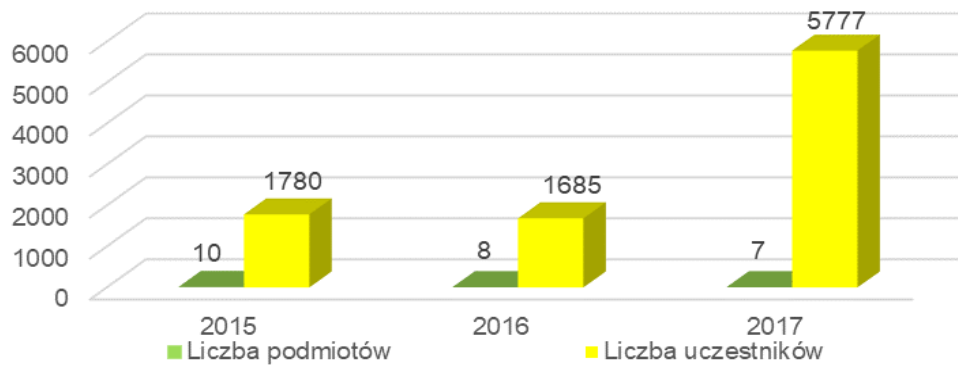
W zakresie organizacji czasu wolnego oraz wyrównywania szans dzieci i młodzieży w latach 2015-2017 organizowano także wypoczynek letni i zimowy dla dzieci i młodzieży. Pomocą objęto bardzo dużą liczbę dzieci, zarówno w ramach wypoczynku letniego, jak i zimowego, w formie wyjazdowej oraz w formie półkolonii. Wypoczynek letni i zimowy organizowany był przez podmioty:

- Chorągiew Ziemi Lubuskiej ZHP,
- Stowarzyszenie Damy Radę,
- Caritas,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- Lubuska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy,
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna,
- Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zielona Góra,
- Polski Czerwony Krzyż,
- Zespół Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej PROMYK SP ZOZ,
- Komitet Ochrony Praw Dziecka,
- Zielonogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Lubuska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej.

Ponadto każdego roku na kolonie letnie zorganizowane przez Lubuskie Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

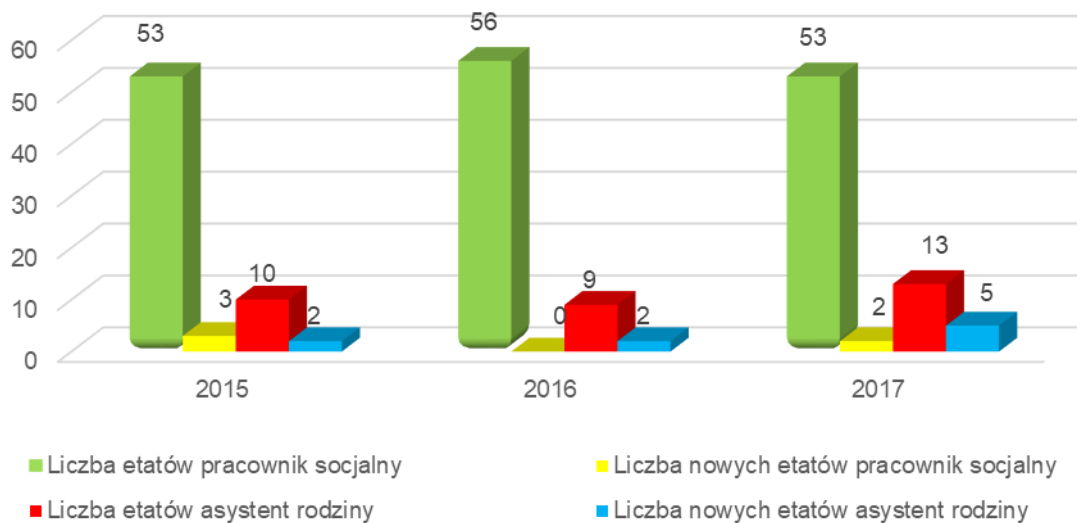
Wykres 20. Organizowanie wycieczek letnich i zimowych dla dzieci i młodzieży w latach 2015-2017.

Podsumowując, zielonogórska rodzina może skorzystać z szerokiej oferty spędzania czasu wolnego, a dzieci i młodzież mają dostęp zarówno do placówek wsparcia dziennego, jak i wycieczek letnich i zimowych.

5. Realizacja celu operacyjnego Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom

Zmieniające się przepisy prawne, pojawiające się nowe problemy społeczne, konieczność radzenia sobie w sytuacjach bardzo trudnych powoduje, że w celu zwiększenia skuteczności pomocy należy doskonalić i rozszerzać osiągnięte wcześniej przez pracowników zajmujących się pomocą rodzinom umiejętności i wiedzę.

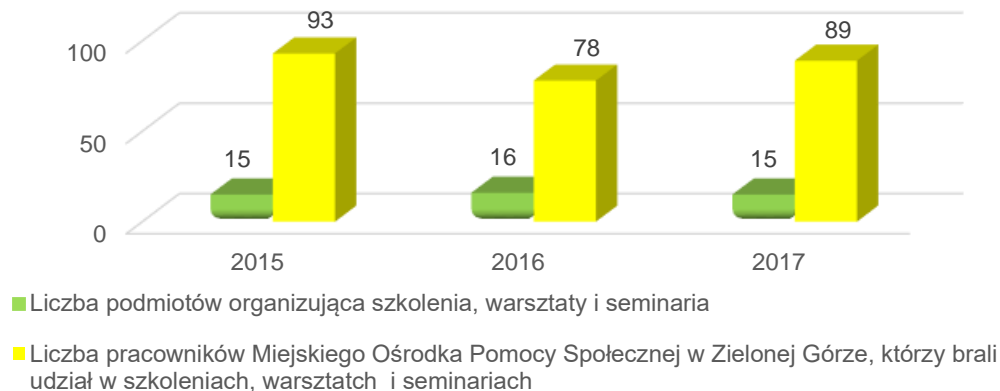
Wykres 21. Zatrudnienie pracowników socjalnych i asystentów rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w latach 2015-2017 (stan na 31 grudnia każdego roku).

Analiza powyższych danych wskazuje, że zatrudnienie pracowników socjalnych pozostaje na zbliżonym poziomie. Różnice w etatach wynikają m.in. z realizacji projektów z EFS i tworzenia etatów na potrzeby projektu. Pomimo wzrostu zatrudnienia asystentów rodziny z 10 w 2015 r. do 13 w 2017 r., zatrudnienie na tym stanowisku nadal jest niewystarczające.

Celem podwyższenia kompetencji specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną problemową w latach 2015-2017 organizowano konferencje, warsztaty, seminaria tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie. Pracownicy socjalni, asystenci rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i specjaliści Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej co roku podnosili kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach, seminariach, warsztatach i studiach.

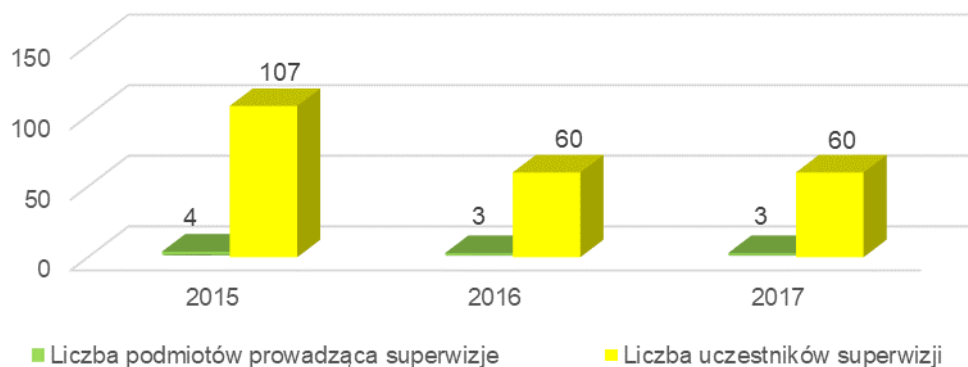
Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 22. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez osoby zawodowo zajmujące się pomocą rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015-2017.

Analiza danych wskazuje, że w 2016 r. mniej pracowników pomocy społecznej podniosło kompetencje zawodowe, co jest spowodowane mniejszą liczbą bezpłatnych szkoleń dla grup o większej liczebności. Szkolenia, w których bowiem uczestniczą pracownicy socjalni, asystenci rodziny, koordynatorzy pieczy zastępczej oraz specjaliści są nie zawsze bezpłatne, co skutkuje mniejszymi możliwościami w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej.

Osoby profesjonalnie zajmujące się pomaganiem mogły również skorzystać ze wsparcia w formie superwizji zewnętrznych oraz grupach wsparcia.

Wykres 23. Superwizje osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem w latach 2015-2017.

W porównaniu do 2015 r. liczba osób korzystających z superwizji znacznie zmalała.

6. Inne działania podejmowane na rzecz wspierania rodziny w Mieście Zielona Góra

Na terenie Miasta Zielona Góra od 01.01.2014 r. działał program miejski ZGrana Rodzina. Program skierowany był do wszystkich mieszkańców posiadających meldunek w Zielonej Górze, którzy jednocześnie byli rodzicami przynajmniej jednego dziecka w wieku poniżej 18 lat. Program obejmował wyjątkowo szeroką grupę docelową – nie miała znaczenia liczba posiadanych dzieci czy status materialny.

Wydanie Karty Zgranej Rodziny następowało w ramach miejskiego programu lojalnościowo – rabatowego, z jednej strony integrującego i wspierającego przedsiębiorców z miasta, z drugiej – motywującego i zachęcającego zielonogórczan do wspólnego spędzania czasu w gronie rodzinnym. Karta upoważniała do korzystania ze specjalnych ofert przygotowanych przez Partnerów Programu: rabatów, specjalnych cen lub określonych produktów czy usług przygotowanych wyłącznie dla posiadaczy Kart.

Wykres 24. Dane dot. Programu "Zgrana Rodzina" w latach 2015-2017.

O popularności Programu świadczy rosnąca liczba osób. Niewątpliwie sukcesem jest również stale rosnąca liczba wydanych co roku paczek dla mam.

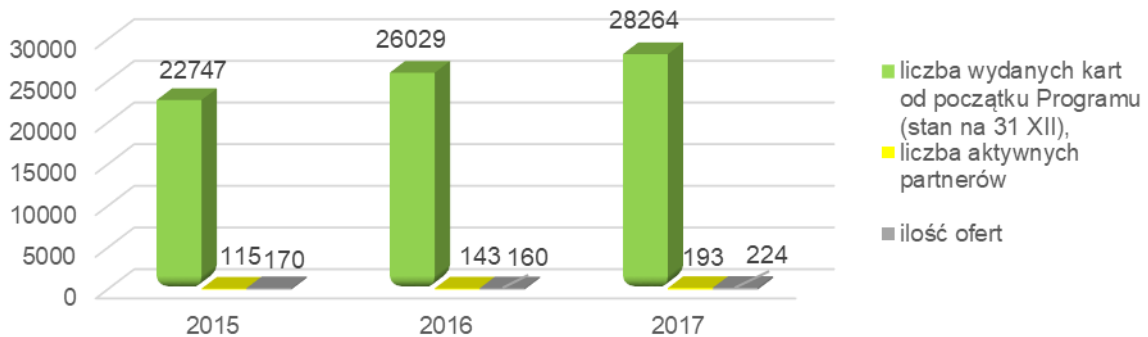
Równoległy program ZGrani Zielonogórczanie 50+ również skierowany był do osób zameldowanych na terenie miasta Zielona Góra, obejmował jednak mieszkańców, którzy ukończyli 50 rok życia. Program działał analogicznie do programu ZGrana Rodzina, tj. oferował szeroki zakres usług i sklepów w atrakcyjnym systemie lojalnościowo-rabatowym.

Celem programu ZGrani Zielonogórczanie 50+ była aktywizacja osób po 50 roku życia, wspieranie lokalnych przedsiębiorców, a także promowanie spędzania wolnego czasu wnuków z dziadkami dla których została na tą okazję przygotowana specjalna oferta. Co istotne wnuk posiadający własną kartę Zgranej Rodziny oraz dziadek lub babcia posiadający kartę ZGrani Zielonogórczanie 50+ mogli skorzystać z dodatkowych benefitów.

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Podobnie jak Zgrana Rodzina, Zgrani Zielonogórzanie 50+ również odniósł sukces, albowiem zarówno liczba kart, partnerów jak i ofert w latach 2015-2017 stale rosła.

Wykres 25. Dane dot. Programu "Zgrani Zielonogórzanie 50+" w latach 2015-2017.

Miasto Zielona Góra w latach 2015-2017 r. było również realizatorem Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, która oferowała zniżki dla rodzin wielodzietnych. Każda rodzina posiadająca trójkę i więcej dzieci, w tym rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, mogła otrzymać kartę. Rodzicom karta wydawana była dożywotnio, dzieciom do ukończenia 18 lub 25 lat w przypadku kontynuowania nauki. Korzystanie z karty przyniosło rodzinom szereg korzyści związanych z obniżeniem kosztów rachunków miesięcznych oraz umożliwiło aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez zniżki do np. kina, teatru czy obiekty sportowe. W 2015 r. wydano 467 kart Dużej Rodziny dla 1.317 rodzin wielodzietnych z całego województwa, w 2016 – 643, natomiast w 2017 – 467.

III. PODSUMOWANIE

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2015 – 2017 wyznaczył kierunki działań dla instytucji, placówek i organizacji działających w obszarze pomocy rodzinie spajając działania sektora publicznego oraz pozarządowego.

Analiza podejmowanych działań wskazuje, że podmioty realizujące cele i zadania określone w Programie dołożyły starań, by oferta wspierania zielonogórskich rodzin była szeroko dostępna i dopasowana do ich potrzeb.

W ramach celu operacyjnego 1 *Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym* nakierowanego na wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz pracę z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym osiągnięto bardzo dobre wyniki w zakresie zbudowania systemu monitoringu rodzin i dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Zmiany demograficzne wskazują na malejącą liczbę rodzin z dziećmi i liczbę dzieci w pomocy społecznej, jednakże nadal obserwuje się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rodziny niepełne, a także wielodzietność. Zachodzi zatem potrzeba prowadzenia dalszej analizy sytuacji rodzin i dzieci. Mocną stroną realizacji Programu w latach 2015-2017 było objęcie rodzin wsparciem w formie asystenta rodziny i rosnącą z każdym rokiem liczbę rodzin, z którą zakończono współpracę z powodu realizacji planu pracy. W dalszym ciągu jednak należy podejmować działania mające na celu zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny, ponieważ zachodzi potrzeba objęcia wsparciem kolejnych środowisk. O realizacji celu świadczy także możliwość udziału przez rodziny zagrożone kryzysem w kompleksowych programach profilaktycznych, w tym w warsztatach dla rodziców. Obie formy wsparcia były oferowane rodzinom przez cały okres realizacji Programu. Niewątpliwym sukcesem realizacji Programu było zbudowanie systemu poradnictwa m.in. prawnego, psychologicznego, w zakresie uzależnień oraz terapii indywidualnej, grupowej i rodzinnej. Zarówno liczba podmiotów oferujących bezpłatne poradnictwo, jak również liczba udzielonych porad świadczy o bardzo dobrych wynikach realizacji zadania. Co istotne, w zakresie poradnictwa bardzo prężnie działają nie tylko jednostki miejskie, ale również podmioty z III sektora. Zadaniem, którego nie udało się w całości zrealizować było ustanawianie rodzin wspierających, albowiem w 2015 r. ustanowiono jedną rodzinę wspierającą dla dwóch korzystających ze wsparcia. Porozumienia zostały zawarte do 2016 r., jednakże nie były kontynuowane w 2017 r. Zachodzi zatem potrzeba promowania funkcji rodziny wspierającej.

W kwestii realizacji celu operacyjnego 2 *Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży* znacznym osiągnięciem jest rosnąca z każdym rokiem liczba miejsc w przedszkolach, a także kontynuowanie w każdym roku dotacji do opłat w żłobkach niepublicznych. Znaczną ulgę wyróżniającą miasto Zielona Góra było kontynuowanie zwolnienia rodziców z opłat za nauczanie, wychowanie i opiekę w publicznym przedszkolu do 10 godzin dziennie. Przez cały okres realizacji Programu w mieście Zielona Góra promowano uczniów szczególnie uzdolnionych poprzez przyznawanie stypendiów, natomiast uczniom mającym problemy w nauce oferowano udział

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

w Programie Wyrównywania Szans Edukacyjnych. Mocną stroną Programu okazała się także organizacja licznych olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów i przeglądów artystycznych.

Analizując realizację celu 3 *Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia* można stwierdzić, że oferowane badania diagnostyczne wykonywane bezpłatnie w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia stanowiły znaczne wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą. W każdym roku obowiązywania Programu realizowano badania prozdrowotne dzieci z tendencją rosnącą lub utrzymującą się na tym samym poziomie.

Bezsprzecznie bardzo satysfakcjonujące wyniki uzyskano przy realizacji celu operacyjnego 4 *Wspieranie form organizacji czasu wolnego służących umacnianiu więzi rodziny*. Bardzo dużym zainteresowaniem bowiem cieszyły się całorocznie nieodpłatne imprezy, festyny dla dzieci i całych rodzin, przy czym z roku na rok liczba imprez znacznie się zwiększała. Co więcej, realizację zadania wykazała duża liczba realizatorów programu. O popularności i potrzebie zabezpieczenia wypoczynku dzieci, świadczyła również liczba bezpłatnych kolonii, obozów oraz stacjonarnych form wypoczynku letniego i zimowego. Liczne świetlice pozaszkolne oraz kluby młodzieżowe oferowały natomiast bogatą ofertę spędzania czasu wolnego.

Aby sprawnie i efektywnie realizować działania Programu pracownicy instytucji, placówek i organizacji muszą mieć dostęp do ciągłego podwyższania swoich kwalifikacji, wiedzy i umiejętności przez udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach itp., co zostało ujęte w celu operacyjnym 5 *Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinie*. Pomimo podniesienia kwalifikacji zawodowych przez rocznie średnio 80-90 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach, seminariach, warsztatach i studiach stwierdzić należy, że liczba bezpłatnych szkoleń jest niewystarczająca. Mając na uwadze zmiany społeczne, jak również potrzebę edukacji ustawicznej, w dalszym ciągu istnieje potrzeba organizowania bezpłatnych szkoleń i seminariów dla większej liczby uczestników.

Mając na uwadze doniosłą rolę rodziny w wychowaniu przyszłego pokolenia oraz zagrożenie wieloma problemami w wypełnianiu swoich funkcji należy stwierdzić, że realizacja Programu w latach 2015-2017 przyniosła oczekiwane efekty, jednakże z uwagi na występujące nadal zagrożenia rodzin i zmiany społeczne należy kontynuować podejmowane dotąd działania.

IV. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW PROGRAMU

1. Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej
2. Chorągiew Ziemi Lubuskiej ZHP
3. Fundacja Bezpieczne Miasto
4. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodek Regionalny w Zielonej Górze
5. Komenda Miejska Policji
6. Komitet Ochrony Praw Dziecka
7. Lubuska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy
8. Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
9. Lubuski Oddział Wojewódzki NFZ
10. Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii
11. Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet BABA
12. Lubuskie Stowarzyszenie Profilaktyki Społecznej
13. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
14. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze
15. Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”
16. Polski Komitet Pomocy Społecznej
17. Polski Związek Głuchych Oddział Lubuski
18. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
19. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
20. SOS Ośrodek Wsparcia Rodziny
21. Stowarzyszenia Mediatorów "BATNA"
22. Stowarzyszenie „Warto jest pomagać”
23. Stowarzyszenie Damy Radę
24. Stowarzyszenie Moje Miasto
25. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym "Dalej Razem"
26. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej "Civis Sum"
27. Towarzystwo Integracji Społecznej
28. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
29. Towarzystwo Rozwoju Rodziny
30. Uniwersytet Zielonogórski
31. Urząd Miasta Zielona Góra Wydział Oświaty i Spraw Społecznych
32. Wojewódzki Szpital Kliniczny im. Karola Marcinkowskiego
33. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida
34. Wojewódzka
35. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia
36. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

37. Zespół Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej "Promyk" Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
38. Zielonogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa
39. Zielonogórski Ośrodek Kultury
40. Biuro Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
41. Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych

VII SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba rodzin objęta pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015-2017	5
Wykres 2. Przyczyny przyznawania pomocy rodzinom z dziećmi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015-2017.	6
Wykres 3. Liczba podmiotów monitorujących sytuację rodzin zagrożonych kryzysem w latach 2015-2017.	7
Wykres 4. Liczba monitorowanych dzieci przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.	7
Wykres 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2017.	8
Wykres 6. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców w latach 2015-2017	9
Wykres 7. Mediacje rodzinne w latach 2015-2017.	10
Wykres 8. Wdrażanie programów nakierowanych na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem, niewydolną wychowawczo.	10
Wykres 9. Poradnictwo rodzinne w latach 2015-2017.	11
Wykres 10. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3.	12
Wykres 11. Dofinansowywanie miejsc w żłobkach niepublicznych w latach 2015-2017.	13
Wykres 12. Zapewnienie opieki przedszkolnej w latach 2015-2017.	14
Wykres 13. Liczba dzieci objętych pomocą w formie posiłków w przedszkolach i szkołach w latach 2015-2017.	15
Wykres 14. Organizacja olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów i przeglądów artystycznych w latach 2015-2017.	16
Wykres 15. Liczba dzieci poddanych badaniom w kierunku wad postawy.	18
Wykres 16. Liczba dzieci w 4 i 8 r.ż. poddana przesiewowym badaniom słuchu.	18
Wykres 17. Pierwotna profilaktyka raka szyjki macicy i chorób gruczołu piersiowego w latach 2015-2017.	19
Wykres 18. Liczba przebadanych dzieci, dla których ustalono pozycję centylową dla wzrostu i wagi w latach 2015-2017.	19
Wykres 19. Placówki wsparcia dziennego w latach 2015-2017.	22
Wykres 20. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży w latach 2015-2017.	23
Wykres 21. Zatrudnienie pracowników socjalnych i asystentów rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w latach 2015-2017 (stan na 31 grudnia każdego roku).	24
Wykres 22. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez osoby zawodowo zajmujące się pomocą rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2015-2017.	25
Wykres 23. Superwizje osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem w latach 2015-2017.	25
Wykres 24. Dane dot. Programu "Zgrana Rodzina" w latach 2015-2017.	26
	32

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017

Wykres 25. Dane dot. Programu "Zgrani Zielonogórzanie 50+" w latach 2015-2017. _____ 27

Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2015 – 2017
